

ТЕМА ЛЕКЦІЇ: «Одержання подарунка»

Дата проведення: 28.05.2024

Відповідно до статті 23 Закону України «Про запобігання корупції» (далі - Закон) встановлено обмеження щодо отримання подарунків категоріями осіб, зазначених у п.п. 1, 2 ч.1 ст. 3 Закону.

1. Визначення подарунка

Відповідно до ст.ст. 717,718 Цивільного Кодексу України **дарунок – це рухомі речі**, в тому числі гроші та цінні папери, нерухомі речі, майнові права, які передаються обдарованому безоплатно у власність.

Статтею 1 Закону визначено, що **подарунок – це грошові кошти**, інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надають/одержують безоплатно, або за ціною нижчою мінімальної ринкової.

2. Категорії подарунків

За категоріями подарунки поділяються на:

- Заборонені;
- Дозволені з певними обмеженнями;
- Дозволені

Заборонені

Зі змісту ч. 1 ст. 23 Закону випливає, що категорично забороняється вимагати, просити, одержувати подарунки (незалежно від їх вартості) для себе або близьких осіб від юридичних та фізичних осіб:

- у зв'язку із здійсненням такими особами діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;
- якщо особа, яка дарує (дарувальник), перебуває в підпорядкуванні особи, якій вона дарує подарунок (обдаровуваного).

Дозволені з певними обмеженнями

Згідно з ч. 2 ст. 23 Закону дозволено отримувати подарунки, які відповідають загальноновизнаним уявленням про гостинність, якщо:

- вартість таких подарунків не одноразово не перевищує 2 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, встановлених на день прийняття подарунка (6 256 грн.);
- сукупна вартість таких подарунків, отриманих від однієї особи (групи осіб) протягом року, не перевищує чотирьох прожиткових мінімумів, встановлених для працездатної особи на 1 січня того року, в якому прийнято подарунки (12 112 грн.).

Зазначені подарунки дозволено отримувати лише за таких умов:

- подарунки отримуються не у зв'язку із здійсненням такими особами діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;
- особа, яка дарує, не перебуває в підпорядкуванні особи, якій вона дарує подарунок.

Дозволені

Частиною 2 ст. 23 Закону дозволено отримувати:

- загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси;
- будь-які подарунки від близьких осіб незалежно від їх вартості.

Після отримання дозволеного подарунка особа зобов'язана не приймати рішень та не вчиняти дій на користь особи, від якої отримано такий подарунок.

Рішення, прийняте на користь особи, від якої вона чи її близькі особи отримали протягом останніх трьох років подарунок, вважається таким, що прийняте в умовах реального конфлікту інтересів. Такі рішення підлягають скасуванню (на такі рішення поширюються вимоги ст. 67 Закону).

Порушення встановлених ст. 23 Закону обмежень щодо одержання подарунків тягне за собою адміністративну відповідальність згідно зі ст. 172⁵ КУпАП.

Окремим видом подарунків є подарунки державі, Автономній Республіці Крим, територіальній громаді, державним або комунальним підприємствам, установам чи організаціям. Такі подарунки є державною, комунальною власністю і передаються органу, підприємству, установі чи організації у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Постановою Кабінету Міністрів України від 16.11.2011 № 1195 затверджено Порядок передачі дарунків, одержаних як подарунки державі, Автономній Республіці Крим, територіальній громаді, державним або комунальним установам чи організаціям.

Процедура передачі таких подарунків передбачає:

складення акта приймання-передачі подарунку від особи, яка прийняла подарунок, до матеріально-відповідальної особи органу, установи, організації;

оцінку вартості дарунку відповідною комісією в органі, установі, організації, членом якої в обов'язковому порядку має бути фахівець з оцінки майна;

відображення операцій, пов'язаних з передачею дарунка органів, установі, організації в бухгалтерському обліку.

3. Обмеження щодо подарунків в умовах воєнного стану

Обмеження за вартістю подарунків, встановлені для чиновників і депутатів, не поширюються у разі отримання коштів, які в повному обсязі переказано на спецрахунки, відкриті Національним банком України для підтримки Збройних сил України, та/або якщо вони використані на гуманітарну допомогу українцям, які постраждали від дій російської федерації.

Корисні посилання НАЗК:

Обмеження щодо одержання подарунків:

<https://nazk.gov.ua/uk/oderzhannya-podarunkiv/>

<https://wiki.nazk.gov.ua/category/konflikt-interesiv/n8-obmezhennya-shhodo-oderzhannya-podarunkiv/>

Уповноважений з антикорупційної
діяльності ЦП МВС України

Наталія БОРОДИЧ